

БИЗНЕС КОМПАС

за УКРАИНА¹

май 2022 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия: Украйна е разположена на площ от 603,6 хил. км².

Население: 41 148 884 души²

Столица: гр. Киев с население от 2 951 502 души³

Административно-териториално устройство: Украйна е разделена на 27 административни единици, от които 24 области, Автономна република Крим,

¹ На 24.02.2022 г. Русия започна военна инвазия в Украйна. Актуалната ситуация в страната се определя изключително от продължаващата военна офанзива.

² По предварителни данни на Държавната статистическа служба на Украйна към януари 2022 г. Не са включени данни за временно окупираните територии на Автономна република Крим и град Севастопол.

³ По предварителни данни на Държавната статистическа служба на Украйна към януари 2022 г. По неофициални данни населението на Киев е около 5 млн. души.

и 2 града със специален статут под пряко управление на държавата - Киев и Севастопол. След анексирането на Автономна република Крим (АРК) от Русия (28.03.2014 г.), полуостровът се разглежда като временно окупирана територия. Същото е валидно и за окупираните от сепаратистите територии в т. нар. Донецка народна република и Луганска народна република⁴.

Национален празник: 24 август - Ден на независимостта

Национална валута: украинска гривна (UAH)⁵

Официален език: украински.

Руският език остава широко разпространен, използва се предимно в столицата Киев, Източна и Южна Украйна.

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Унитарна, полупрезидентска република с многопартийна изборителна система. Действащата конституция е приета на 28.06.1996 г.

Изпълнителната власт се упражнява от Президента (избира се пряко за срок от 5 г.) и Министерски съвет.

Президент: Володимир Олександрович Зеленски (от 20.05.2019 г.)

Министър-председател: Денис Анатолиович Шмигал (от 04.03.2020 г.), безпартиен.

Висш законодателен орган: Върховната рада (Парламент) е единствен законодателен орган в страната. Състои се от 450 депутати, с 5 годишен мандат, избрани на основата на всеобщи, равни и преки изборителни права чрез таен вот. Във функциите на Парламента освен формиране на правителство и контрол на дейността му, влизат също ратифицирането на международни договори; приемане на държавния бюджет, внасяне на изменения по него, контрол по изпълнението му и др.; председателят на Върховната рада е вторият по ранг представител на държавата, след президента на страната и преди министър-председателя.

---

⁴ На 21 февруари 2022 г. президентът на Руската федерация В. Путин издаде указ за признаване на двете самопровъзгласили се републики в Източна Украйна (т.нар. Донецка и Луганска народни републики – ДНР и ЛНР) за суверенни и независими субекти и разпореда на Въоръжените сили на Русия „да изпълняват функции по поддържането на мира в ДНР и ЛНР“. Държавната дума единодушно подкрепи решението на президента Путин, Русия да признае независимостта на ДНР и ЛНР и ратификацията на сключените с тях договори за дружба, сътрудничество и взаимопомощ. По-рано същите договори бяха ратифицирани и от „парламентите“ на ДНР и ЛНР.

⁵ 1 щ. д. (USD) = 29,25 украински гривни (UAH) по официален курс на Националната банка на Украйна към 15.04.2022 г.; 1 евро (EUR) = 31,8 украински гривни (UAH) по официален курс на Националната банка на Украйна към 15.04.2022 г.

Председател на Върховната рада - Руслан Алексеевич Стефанчук (от 08.10.2021 г.).

Правителство:

- Министър-председател – Денис Шмигал
- Първи заместник министър-председател и министър на икономиката – Юлия Свириденко
- Заместник министър-председател и министър по въпросите реинтеграцията на временно окупираните територии – Ирина Верещук
- Заместник министър-председател по европейската и евроатлантическата интеграция - Олга Стефанишина
- Заместник министър-председател и министър на цифровата трансформация – Михайло Фьодоров
- Министър на кабинета на министрите – Олег Немчинов
- Министър на енергетиката – Герман Галущенко
- Министър на младежта и спорта – Вадим Гутцайт
- Министър на инфраструктурата – Олександр Кубраков
- Министър на външните работи – Дмитро Кулеба
- Министър на социалната политика – Марина Лазебна
- Министър по въпросите на ветераните – Юлия Лапутина
- Министър на здравеопазването – Виктор Ляшко
- Министър на правосъдието – Денис Малюська
- Министър на финансите – Сергей Марченко
- Министър на вътрешните работи – Денис Монастирський
- Министър на отбраната – Алексей Резников
- Министър на културата и информационната политика – Олександр Ткаченко
- Министър на стратегическите индустрии – Павло Рябикин
- Министър на аграрната политика и храните - Микола Сольський
- Министър на териториалното развитие – Олексий Чернишов
- Министър на образованието и науката – Сергей Шкарлет
- Министър на опазването на околната среда и природните ресурси – Руслан Стрилец

Действащ парламент:

Последни парламентарни избори: 21 юли 2019 г., следващи избори през 2024 г.

Управляваща партия: политическа партия (ПП) „Слуга на народа“ (неин лидер е президентът на страната) с 242-ма депутати; големият брой

народни представители избрани от листите на „Слуга на народа“ позволи съставяне на еднопартийно правителство. Управляващата партия има подкрепата на депутатските групи „За бъдещето“ и „Доверие“ с общо 41 депутати.

Опозиционни партии:

- ПП „Опозиционна платформа - За живота“ (ОПЗЖ – проруска), с 44 депутати. Лидери - Вадим Рабинович, Юрий Бойко, Виктор Медведчук⁶.
- ПП „Европейска солидарност“ с 27 депутати. Лидер е Петро Порошенко, бивш президент на Украйна.
- ПП „Баткивщина“ (Отечество) с 25 депутати. Лидер е Юлия Тимошенко бивш министър-председател на Украйна.
- ПП „Глас“ (лидер Кира Рудик) - 20 депутати.
- Независими – 38 депутати.

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Украйна е предимно индустриално-аграрна държава, с висок научно-технически и индустриален капацитет и потенциал. Корупцията и делът на сивия сектор в икономиката обаче имат високи нива. След драстична икономическа рецесия в първите години от началото на кризата (2013 г. - 2014 г.) в страната, през 2016 г. започна плавен икономически растеж. Положителната тенденция бе прекъсната през 2020 г. в резултат на пандемията от Covid-19 и последвалото общо влошаване в световен мащаб. През 2021 г. украинската икономика започна да се възстановява като БВП отчете значителен ръст (31,3%) на фона предходната 2020 г., когато възлезе на едва 6,2%, в резултат на пандемията от COVID-19.

Основни макроикономически показатели:

По данни от Държавната служба за статистика през 2021 г. номиналният БВП на Украйна отчита ръст от 30,2% спрямо предходната година като възлиза на 5,46 трлн. украински гривни (186,66 млрд. щ. д.). Реалният БВП за 2021 г. (по цени от 2020 г.) е 4,36 трлн. укр. грн. (149,18 млрд. щ. д.).

---

⁶ Върховната рада на свое закрито заседание, проведено на 14.04.2022 г. прие решение (на основание на решение на Съвета за национална сигурност и отбрана на Украйна от 20.03.2022 г.) за прекратяване на дейността на някои от политическите партии в страната, сред които и ПП ОПЗЖ. На свое заседание същия ден ОПЗЖ отзова от лидерските места Вадим Рабинович и Юрий Бойко. Виктор Медведчук беше арестуван на 12.04.2022 г. от украинските власти и срещу него се води углавно производство по обвинение в проруска дейност. В резултат на тези развития 11 депутати са напуснали партията.

Отчита се разлика между номиналния и реалния БВП от 20,1% (при 9,0% за 2020 г.). БВП на глава от населението⁷ е 131 907,2 укр. гривни (4509 щ. д.), което представлява ръст от 31,3% в сравнение с 2020 г. Според анализ на Националната банка на Украйна (НБУ) се очаква през настоящата година БВП да се свие във всички отношения - частното потребление да намалее поради принудителното напускане на страната от значителен брой граждани, нарастващата безработица, намаляващите доходи и спестявания. Поради ситуацията на несигурност и високи рискове инвестиционната активност ще бъде значително намалена.

Съвкупният държавен дълг на Украйна за 2021 г. възлиза на 2,67 трлн. грн. (97,95 млрд. щ. д.), от които 57,2 млрд. щ. д. външен дълг и 40,8 млрд. щ. д. вътрешен дълг. Запазва се тенденцията за плавно увеличаване на държавния дълг – ръст от 8,5% за 2021 г. спрямо 7% за 2020 г.

През 2021 г. инфлацията в Украйна не надхвърли нивото от 5% на годишна база (колкото беше и предходната година), въпреки предварителните прогнози и очакванията за засилване на инфлационните процеси и прогнози за увеличаването ѝ до около 7,7%.

През март 2022 г. годишната потребителска инфлация се ускори до 13,7% (от 10,7% през февруари). Причини за ръста на инфлацията са основно нарушените вериги за доставка, неравномерното търсене, увеличените бизнес разходи и физическото унищожаване на активите на предприятията вследствие на военните действия на територията на страната.

Природни ресурси:

Украйна е изключително богата на полезни изкопаеми (притежава около 5% от световните запаси). Разполага с най-големите запаси на манганова и титанова руда в света. Големи са залежите и на други руди на цветните метали, а по размер на залежите на желязна руда (Кривой рог и Керч) Украйна е на 3-то място в света. Страната разполага с богати находища на висококачествени черни въглища (Донецкия басейн), които след началото на конфликта обаче са под контрол на сепаратистите. Залежите на въглища са значителни и могат да осигурят запаси за още 300 г. В страната се добиват също нефт и природен газ (капацитетът на находищата на които е изчерпан в значителна степен).

---

⁷ За нуждите на статистиката броят на населението на Украйна е приет 41,76 млн. души (предвид конфликта в Източна Украйна и вътрешната миграция стойностите са усреднени).

Условия за развитие на селското стопанство:

Украйна разполага с особено плодородна почва, което я нарежда в челните позиции по производство и износ на земеделска, селскостопанска и хранително-вкусова продукция. Основни култури: пшеница, царевица, ръж, просо, картофи, захарно цвекло, лен, коноп, хмел, слънчоглед, плодове, зеленчуци, лозя и други – страната е един от световните лидери в производството на зърно. Животновъдство - едър рогат добитък, овце, кози, свине, домашни птици. Развит е и риболовът - морски, в язовирите и реките. Страната е световен лидер по производство на слънчогледово олио като заема 50% пазарен дял в световен мащаб.

Аграрният сектор пострада сериозно от военните действия (13% от територията на Украйна е минирана, има кражби на техника), вследствие на които беше провалена сеитбената кампания. Има драстично свиване на износа заради блокираните пристанища. Железопътният транспорт има капацитет да осигури превоз едва на 10% от обема на произвежданите и изнасяни в предишни години от Украйна селскостопанска продукция.

Степен на развитие на отделните сектори:

Стопанският комплекс на Украйна включва следните видове промишленост: тежко машиностроене, черна и цветна металургия, корабостроене, производство на автобуси, леки и тежкотоварни автомобили, трактори и друга селско-стопанска техника, локомотиви, стругове, турбини, авиационни двигатели и самолети, спътници и оборудване за изследвания в космоса, оборудване за електростанции, петролната, газовата и химическата промишлености, военно-техническо оборудване, машини и боеприпаси, химическа промишленост, хранително-вкусова промишленост и т.н.

Металургията заема водещо място в промишлеността на страната. В страните от ОНД делът на Украйна в добива на желязна руда е около 50%, манган - 75% (пето място в света, 32% от световния добив, или около 50 млн. тона годишно), 44% от производството на кокс, 43% от добива на чугун, 36% от стоманата. Една трета от общия украински износ се пада на черните метали и желязните сплави. В областта на цветната металургия Украйна практически е монополист в производството на титан. Годишно се добиват и над 1 млн. тона алуминиев концентрат. Металургията дава около 20% от общия обем на промишленото производство. В отрасъла са заети над 400 хил. души или над 7% от трудоспособното население. Голяма част от оборудването обаче е силно амортизирано и технологично остаряло, което изисква нови инвестиции.

След влошаването на отношенията между Украйна и Русия в началото на 2014 г., Киев пое курс към европейска интеграция на страната. Това оказва негативно отражение на тежката промишленост в Украйна, тъй като значителна част от предприятията работеха предимно за руския пазар и този за ОНД. Русия наложи ембарго на вноса на украински стоки, без това да има релевантен ръст в износа им за ЕС.

В резултат на военните действия са повредени или разрушени стотици украински предприятия като по предварителни данни загубите се оценяват на 6,7 млрд. щ. д. Най-големи щети търпи металургичният сектор (30% от активите). В окупираните територии на страната са разположени 53% от производствата на черни метали, 40% от машиностроенето, 18% на гумени и пластмасови изделия, 23% от селското стопанство, 16% от изделията от дърво, 20% от химическата промишленост, 25% от хранително-вкусовата промишленост, 17% от производствата на текстил и облекло, 30% от добивния сектор, 29% от добива на кокс и нефтопреработвателната промишленост, 12% от фармацевтичната промишленост.

От началото на руската инвазия до момента за размера на загубите за икономиката на Украйна най-показателно е свиването на **износа** за март т.г. с 50% (до 2,7 млрд. щ. д.). Износът на метали буквално е спрял, а на селскостопанска продукция е намалял 4 пъти. Основни причини за това са затруднения с логистиката. Логистичните услуги и дейности на Украйна по море (с дял от 62% от общия размер на експортни стоки за 2021 г.) буквално са спрели заради блокадата на пристанищата от руска страна. Железопътните (12%) и автомобилните (23%) превози също бяха сериозно затруднени заради евакуацията на населението и опашките на граничните пунктове, но те постепенно се възстановяват.

Вносът е намалял с 30% от нивата за февруари т.г. (1,8 млрд. щ. д.). Основи фактори за това са, както затруднената логистика и свитото търсене, така и забраната за внос на некритични стоки.

Съществено значение за икономическия растеж и развитието на индустрията в Украйна има енергийният сектор. Около 50% от произвежданата в страната електроенергия се пада на 4-те функциониращи атомни централи. През последните години се наблюдава съществено развитие на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ). Украйна заема водещо място в Европа по капацитет на подземните газови хранилища⁸

---

⁸ Трето място по капацитет на ПГХ в световен мащаб след САЩ и Русия.

(ПГХ), чийто обем е над 30 млрд. м³. По данни на държавната компания „Нафтогаз“ нивото на запасите в подземните газови хранилища (ПГХ) в края на 2021 г. е 18,7 млрд. м³. Местният добив на природен газ за 2021 г. е 12,93 млрд. м³ като е отчетен спад над 4% в сравнение с предходната година⁹.

Украйна има добре развита газопреносна мрежа (общо около 36 хил.км), но тя е силно амортизирана и се нуждае от значителни инвестиции. Общата дължина на петролопроводите на територията на Украйна е около 4500 км. От започването на военните действия до момента щетите в енергийния сектор се ограничават до разрушаването на Кременчугския нефтепреработвателен завод (единственият работещ в страната), мощности за производство на възобновяема енергия, електропреносни и газоразпределителни мрежи.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Украйна членува в над 80 международни организации и инициативи, сред които: Организацията на обединените нации (от 1945 г., една от страните-основатели); Европейската икономическа комисия на ООН (от 1947 г.); Общността на независимите държави (членува от 1991 г., но не е ратифицирала Устава ѝ, което на практика я прави недействителен член); Европейската банка за възстановяване и развитие (от 1992 г.); Международния валутен фонд (от 1992 г.); Световната митническа организация (от 1992 г.); Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (от 1995 г.); Съвета на Европа (от 1995 г.); Евразийската икономическа общност (от 2002 г., статут на наблюдател); Европейската енергийна общност (от 2006 г., статут на наблюдател); Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ, 1996 г.) и др.

В регионалните инициативи Украйна е член на: Организацията за Черноморско икономическо сътрудничество (от 1999 г.); Черноморската банка за търговия и развитие (от 1998 г.); Черноморската военно-морска група за взаимодействие (от 2001 г.); Дунавската комисия (избрана за председател за периода 2021 – 2023 г.) и др. Обмисля се включването на Украйна в Инициативата „Три морета“.

Страната се явява кандидат за: Централноевропейското споразумение за свободна търговия (CEFTA); Организацията на Северноатлантическия

---

⁹ Тези резултати бяха отчетени като незадоволителни, което беше причина .... уволнен генералният директор на "Укргазвидобування" (част от "Нафтогаз") Елена Кобец

договор (NATO); Европейския съюз (ЕС). С ЕС има подписано и влязло в сила (01.01.2016 г.) „Споразумение за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия (СЗВЗСТ). След началото на руската инвазия от страна на ЕС беше инициирано ускоряване на процедурата по приемане на Украйна в Съюза.

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

Общо: Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в Украйна за дванадесетте месеца на 2021 г. (не се включват окупираните територии – Крим, Севастопол и части от Донбас) възлизат на 6,5 млрд. щ. д. като размерът им значително надвишава този на ПЧИ за 2020 г., когато бяха с отрицателни стойности (спад от 868 млн. щ. д.).

От началото на войната инвестициите в страната реално са замразени. Нови инвестиции са възможни с цел преместване на производствени мощности на предприятията (около 1000 компании са заявили интерес за включването им в съответната държавна програма), строителството на жилищни сгради за вътрешните мигранти и държавни инвестиции за възстановяване на отделни инфраструктурни обекти.

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

За 2021 г. се отчита ръст в износа на Украйна с 38,4% в сравнение с предходната година като възлиза на 68,09 млрд. щ. д. Най-голям дял заемат черните метали (13,9 млрд. щ. д.), зърното (12,3 млрд. щ. д.), масла от животински растителен произход (7 млрд. щ. д.).

При вноса за същия период се отчита ръст от 34% като възлиза на 72,82 млрд. щ. д. Най-голям дял имат минералните горива, нефта и нефтените продукти (14,3 млрд. щ. д.), машини и оборудване (14,2 млрд. щ. д.), продукти на химическата промишленост и свързаните с нея сектори (9,7 млрд. щ. д.).

През 2021 г. Украйна е търгувала с 235 страни от целия свят. Най-голям обем във вноса на стоки в страната се отчита от Китай – 10,97 млрд. щ. д. (ръст от 79,5% в сравнение с 2020 г.); Руската федерация - 6,08 млрд. щ. д. (ръст от 33,9%) и страните от ЕС – 28,95 млрд. щ. д. (ръст от 39,8%), от които с най - голям дял е Германия – 6,28 млрд. щ. д. (ръст от 17,7%). ЕС остава основен търговски партньор на Украйна.

По отношение на украинския износ водещите позиции се заемат от страните от ЕС – 26,79 млрд. щ. д. (ръст от 39,4% спрямо 2020 г. като водещи са Полша с 5,2 млрд. щ. д. (ръст от 7,7%) и Италия с 3,47 млрд. щ. д. (ръст с

5,1%); Китай – малко над 8 млрд. щ. д. (ръст от 11,8%); Руската федерация – 3,41 млрд. щ. д. (ръст с 5%).

Външнотърговското салдо на страната за 2021 г. остава отрицателно и е в размер на 4,73 млрд. щ. д. (при 5,14 млрд. щ. д. за 2020 г.).

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

Украйна остава един от важните и перспективни външнотърговски партньори на Република България. Българската национална общност БНО в Украйна наброява около 205 хил. души (по украински данни, а по неофициални е над 300 хил.), което е сериозна предпоставка за разширяване на сътрудничеството в икономическата област между двете страни. Българската диаспора е концентрирана основно в Южните и Югоизточните райони на страната.

Стокообмен на Република България с Украйна (млн. щ. д.)

Година	Износ	Внос	Стокообмен	Салдо
2010	264,5	1059,3	1323,8	-794,8
2011	404,3	1304,3	1708,6	-900,0
2012	311,6	823,9	1135,5	-512,3
2013	568,3	763,3	1331,6	-195,0
2014	252,1	716,5	968,6	- 464,4
2015	177,2	520,1	697,3	- 342,9
2016	157,8	454,8	612,6	- 297,0
2017	169,5	517,0	686,5	-347,5
2018	222,6	566,6	789,2	-344,0
2019	381,7	601,8	983,5	-220,1
2020	262,8	675,2	938,0	412,4
2021	480,5	990,4	1470,9	-509,9

Тенденцията за нива на годишния стокообмен между България и Украйна над 1,2 млрд. щ. д. в периода 2009 г. - 2013 г., е прекъсната и бележи значителен спад, поради усложнената обстановка в Украйна (2014 г.) в резултат на Майдана, анексирането на Автономна република Крим, военните действия в района на Донбас, Източна Украйна и др. Последвалата тежка финансово-икономическа криза (почти двукратно свиване на БВП на

Украйна) оказа пряко негативно отражение на външнотърговското сътрудничество със страната.

В периода 2016 г. – 2019 г. стокообменът между България и Украйна започна да се увеличава, като достига 982,4 млн. щ. д. Износът ни се увеличава почти 5 пъти от 81,8 млн. щ. д. до 381,7 млн. щ. д. Вносът от Украйна също бележи ръст, но с по-плавни темпове от 455,2 млн. щ. д. до 600,7 млн. щ. д. (увеличение с 25%). Традиционно за двустранния стокообмен с Украйна остава отрицателното за страната ни търговско салдо, при което през 2019 г. се отчита значителен спад, вследствие на съществено увеличение на българския износ.

През доминираната от COVID-19 2020 г., стокообменът между двете страни остана близо до нивата от предходната година, при значителен спад на българския износ за Украйна (над 31%) и в същото време – известен ръст на украинския износ към страната ни (над 12%).

През 2021 г. двустранният стокообмен с Украйна възлиза на 1,47 млрд. щ. д., с 56,8% повече от предходната година. Този обем надвишава годишния стокообмен достиган през последните 9 години. Износът на България за Украйна възлиза на 480,5 млн. щ. д., а вносът от Украйна е на стойност 990,4 млн. щ. д., като надвишават съответно с 82,8% и 46,7% реализираните през предходната година.

Водещи стоки в стокообмена с Украйна за 2021 г .

Износ от България	%	Внос от Украйна	%
Нефтени масла и масла от битуминозни минерали	31,2	Полупродукти от желязо или от нелегирани стомани (7207)	35,8
Минерални или химични торове с азот/фосфор/калий	6,3	Плосковалцовани продукти от желязо или стомани (7208)	13,7
Медикаменти	5,0	Амоняк, безводен или във воден разтвор	6,3
Минерални или химични фосфорни торове	4,7	Плосковалцовани продукти от желязо или стомани (7209)	5,5
Пръти от желязо или нелегирани стомани	4,2	Части за превозни средства, движещи се по ЖП линии	3,2

През 2021 г. водеща стокова група в износа ни за Украйна са нефтените масла и маслата от битуминозни минерали (31,2% дял от износа), като е реализиран значителен износ на стойност 150 млн. щ. д., в сравнение с 2,5

млн. щ. долара през 2020 г. На следващите позиции се нареждат минералните или химични торове и медикаментите.

Основен дял в износа за Украйна през 2020 г. имат медикаментите, които за отминалата година са с увеличение от близо 50% като възлизат на 32,6 млн. щ. д. На второ място са минералните химични торове, които с увеличение от 5% достигат обща сума от 25,1 млн. щ. д. Следват минерални или химични азотни торове, чиито износ е намалял с над 61% до 13,4 млн. щ. д., поради негативната кампания по химическо изследване от страна на украинските митнически власти на постъпващите в страната доставки. Процедурата е отменена през второто полугодие на 2020 г.

При вноса за 2021 г. най-голям дял, възлизащ на 35,8% заемат полупродуктите от желязо или от нелегирани стомани.

Инвестиции в България

По данни на БНБ към края на 2021 г., общият размер на финансовите активи в България с произход Украйна възлизат на 111,9 млн. евро. Най-сериозен ръст се отчита от 2018 г. насам (през 2017 г. размерът им е под 50 млн. евро).

Инвеститорският интерес към България от страна на украинските икономически субекти остава насочен предимно към недвижимите имоти, регистрирането на търговски представителства и учредяването на фирми, с цел по-лесен достъп до пазарите в ЕС. По ЗЗНИ до момента няма сертифицирани проекти с участието на украински инвеститори.

Туризм

България е изключително атрактивен туристически пазар за украинските граждани като остава предпочитана дестинация основно за летен морски туризъм. Наблюдава се нарастване на интереса на туристите от Украйна към зимния и СПА туризъм в страната ни. След като през 2019 г. 471 122 украински туристи (6-то място след Румъния, Гърция, Германия, Турция и Северна Македония) посетиха страната ни, през 2020 г., вследствие на Covid-19 обстановката, е отчетен значителен спад от 71,3%. През 2021 г. Украйна се нарежда на 5-то място по брой чуждестранни туристи, посетили България. Украинските туристи посетили България в този период са 250 039, с 85% повече от предходната година, силно повлияна от разпространението на COVID-19.

Туристопотокът от Украйна за България е сравнително устойчив и отчете по-ограничени негативни ефекти от други пазари, благодарение на възможността за използване на сухопътен транспорт.

България традиционно участва в двете основни Международни туристически изложения в Украйна (пролет и есен), като страната ни не е пропускала издание през последните 26 г.

Двустранни спогодби между България и Украйна

След присъединяване на Република България към Европейския съюз (ЕС), страната ни изпълнява задължението за привеждане в съответствие с правото на ЕС на сключените от нея двустранни международни договори, в т.ч. и с Украйна. Сред подписаните споразумения в областта на икономиката са:

- Споразумение между правителството на Република България и Кабинета на министрите на Украйна за икономическо сътрудничество, в сила от 25.09.2008 г.;
- Спогодба между правителството на Република България и кабинета на министрите на Украйна за избягване на двойното данъчно облагане и предотвратяване отклонението от облагане с данъци на доходите и имуществото, в сила от 3 октомври 1997 г.

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС КОНТАКТИ В УКРАИНА

Важни институции:

Кабинет на министрите на Украйна

<https://www.kmu.gov.ua/en>

Министерство на икономическото развитие и търговията на Украйна

(МІНІСТРУ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ)

вул. „Грушевського“, 12/2М. КИЇВ, 01008

E-mail: meconomy@me.gov.ua

Министерство на финансите на Украйна

(МІНІСТРУ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ)

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 12/2

E-mail: infomf@minfin.gov.ua

+38 (044) 277-56-27)

Министерство на външните работи на Украйна

01018, Kyiv, Mykhailivska sqr., 1

E-mail: zsmfa@mfa.gov.ua

Министерство на правосъдието на Украйна

<https://usr.minjust.gov.ua/content/home>

Държавна митническа служба

<https://customs.gov.ua/en/>

E-mail: post@customs.gov.ua

Държавна агенция за развитие на туризма

<https://www.tourism.gov.ua/>

E-mail: dart@tourism.gov.ua

Държавна служба на Украйна по безопасност на храните и защита на потребителите

<https://dpss.gov.ua/>

E-mail: info@dpss.gov.ua

Делегация на Европейския съюз в Украйна

(ДЕЛЕГАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ)

Ул. Володимирська 101

E-mail: Delegation-ukraine@eeas.europa.eu

+38 (044) 390-80-10

Бизнес омбудсман

(ОФІСУ БІЗНЕС-ОМБУДСМЕНА)

вул. Спаська, 30А, Київ 04070

E-mail: info@boi.org.ua

+38 044 237 74 01

+38 044 237 74 25

Търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

Украинска търговско-промишлена палата

<https://ucco.org.ua/>

E-mail: ucco@ucco.org.ua

Европейска бизнес асоциация

<https://eba.com.ua/>

E-mail: office@eba.com.ua

IT Асоциация Украйна

<https://itukraine.org.ua/en/>

E-mail: office@itukraine.org.ua

+38 099 266 39 03

Украинска бизнес и търговска асоциация

(UKRAINIAN BUSINESS & TRADE ASSOCIATION)

E-mail: o.kudliak@ubta.com.ua

Конфедерация на строителите в Украйна

<http://kbu.org.ua/>

E-mail: office@kbu.org.ua

Асоциация на международните спедиторски компании в Украйна

<https://ameu.org.ua/ru/>

Правно-нормативни източници:

- Парламент (Върховна рада)

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

- Държавен вестник

<http://ukurier.gov.ua/uk/>

- Проверка на юридически и физически лица

<https://usr.minjust.gov.ua/content/free-search>

<https://cabinet.tax.gov.ua/registers>

<https://reyestr.court.gov.ua/>

https://kap.minjust.gov.ua/services?product_id=1

<https://youcontrol.com.ua/ru/>

- Списък на топ-50 адвокатски кантори в Украйна

<http://top50.com.ua/ru/2019/878>

- Статистически данни

https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_e/zed.htm

<http://www.ukrstat.gov.ua/>

-ЕС портал за външна търговия

<https://ec.europa.eu/trade/>

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

Данни за контакт на посолството на Република България в Киев, Украйна

Адрес: 01023, гр. Киев,
ул. „Госпиталъна“ № 1

Телефон:

+38044 246 7237

+38044 246 7672

Факс: +38044 235 5119

Работно време:

По - Пт, 09.00 - 18.00 ч.

Консулска служба

Факс: +38044 234 9929

Работно време: понеделник -
петък, 09.00 ч. - 13.00 ч.

E-mail: Embassy.Kiev@mfa.bg

Данни за контакт на Службата по търговско-икономическите въпроси при посолството на Република България в Киев:

Адрес: 01023 Киев

ул. "Госпиталъна" № 1,

тел.: +38 044 234 6973

факс: +38 044 234 6973

Email:

Данни за контакт на Генералното консулство на Република България в Одеса

Адрес: 65062, Украйна, гр. Одеса,
ул. „Посмитного“, 9

Телефон:

+38 048 746 6554;

+38 048 746 6558

Факс: +38 048 746 65 48

E-mail: Consulate.Odessa@mfa.bg

Дежурни телефони в
извънработно време:

+38 098 205 1860;

+38 048 746 6554

Работно време: понеделник -
петък, 9.00 ч. - 17.30 ч.

Данни за контакт на Службата по търговско-икономическите въпроси при Генералното консулство на Република България в Одеса:

гр. Одеса, ул. „Посмитного“, 9

тел.: +38 048 746 6554

факс: +38 048 746 6548

E-mail:

ДРУГА ПОЛЕЗНА ИНФОРМАЦИЯ

Украинският пазар представлява интерес, както за страните-членки на ЕС, така и за трети страни като Турция, Китай, РФ, страни от ОНД, САЩ и др., предвид което съществува голяма конкуренция. Българските стоки и продукти са сравнително добре приети от украинските потребители, но често се свързват с не особено високо качество. Успешното навлизане на украинския пазар обикновено е съпроводено с проактивни действия като участия в специализирани изложения, извършване на маркетингови проучвания, провеждане на рекламни кампании и др. Популярен и най-често успешен модел остава откриването на представителство в страната. В редки случаи и при наличието на изключително специфичен и/или изгоден продукт – украинската страна би могла да бъде активната по създаването на партньорство.

Украйна остава в известна степен рисков външнотърговски партньор. Случаите на измами не са редки. Най-честата практика е фиктивна фирма (нерядко може да е дори официално регистрирано юридическо лице), която предлага даден продукт (най-разпространени са случаите при търговия с пелети и дървен материал). Обикновено украинската фирма изисква 50% авансово плащане, като след получаването му прекъсва комуникацията, а в някои случаи – продължава с шантажиране, искайки допълнителни средства под претекст задържан транспорт със стоката в Молдова или Румъния. Не са рядкост измамите при износ към Украйна. Осъществяването на инвестиции в страната също следва да бъде добре преценявано.

Като основни насоки с цел минимизиране на горепосочените вероятни рискове са препоръчителни следните стъпки:

- задълбочена проверка на потенциалния търговски партньор в Украйна;
- ползване на професионални юридически услуги;
- избягване на директно авансово плащане, особено при работа с нов партньор;
- сътрудничество с Министерство на икономиката и индустрията и СТИВ, БАЕЗ, ИАНМСП, БТПП и др.

май 2022 г.

Изготвил:

**Иван Чалъков
Дирекция „Външноикономическо
сътрудничество“,
Министерство на икономиката и
индустрията**